

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor.,
negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetési díj: Háromhásos petitsor egyszeri hirdetése 20 fill. Többszörös hirdetést jutányosabban. Nyitlár: minden sor 30 fill.

Az Eperjesi Széchenyi-kör
s az Eperjesi Kereskedők és Keresk.-ifjak Egyletének
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: Eperjesen, Fő-utca 55. sz.
Kiadóhivatal: KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomtató-intézete
Eperjesen, Fő-utca 59. sz.

Közerkölcsseink érdekében.

Hanyatlunk! Nemrég hozta egy fővárosi lap statisztikai adatokban kifejezve, hogy az elmúlt évben a törvényileg büntetendő bűnesetek száma a legközelebbi elmúltéhoz képest tízezernél többel szaporodott. Múltán kiáltott fel, hogy tulajdonképeni sülyedésünk ez a körülmény minden politikai bajainknál és vergődésünkönél jobban illusztrálja.

Joggal kérdezhetjük: vajon a sors iróniája-e, hogy akkor, a midőn hazánkban a felvilágosodásnak egyre több fáklyáját gyújtogatjuk meg — sőt annak fényéből alsóbb néposztályainknak is bőven juttatunk, azt kell tapasztalunk, hogy ezen felvilágosodásunk az erkölcsi jónak akarása, követése (hát még az alkotásokra való képesség!) szempontjából nagyobbára az elmélet, a képzeldés, a rászédő üres káprázat birodalmába tartozik? Igenis, kérdezhetjük: vajon az a sok ismeret, a melylyel nemcsak az iskolába járókat fel-felszerelgetjük, hanem tudásunkból a nagyközönségnek is juttatunk, tömörkedésével nem fojtja-e füstbe az égő szikrát, nem okoz-e homályt, megbotránkozató tájékozatlanságot, századokra visszavetett elmaradottságot a legfontosabb, a legéletbevágóbb dolgokban, a melyek embertársainkhoz, hazánkhoz való öntudatos viszonyainkra, kötelességeinkre s önbecsületünk követelményeire vonatkoznak? Feleletet ne várjon senki e cikk írójától. Kiki olvassa azt ki szembetűnő bizonyosságokból, a melyek nemcsak szorosán vett társas viszonyainknak megbízhatatlan alakulásából, szövedéséből, olykor ámitó külsőségéből, hanem gyakran egyenesen bűn-számba menő, családi

és társas züllést magukban involváló *ferde fel-fogásokból* észrevehetőleg kiáltva szólnak. Szólnak pedig úgy a meglevő, mint kísérletezve képződő keretekben... Vegye ki továbbá az olvasó a *tisztességes tervezéseket elferdítve befejező tényekből*, hogy *nem egy komoly feladatokkal megkezdett társas szövetezésünk*, összeállításunk is kilenczven százalékkal az ezeknek nyomában járó *hivatott-hivatalon önértékesítésünk, önzésünk kielégítése, válogatott-válogatlan élvezetek, áldomások kínálkozásának reményében mennék végbe*. Vegyük észre, hogy minden erőgyakorlásunk és szakavatott táplálkozásunk dacára akár hivatalos, akár szabad foglalkozásunkban, kötelességteljesítésünkben *hallatlan gyorsasággal kifáradunk s elernyedünk, s ezért a megkívántató példaadás tekintetében el-elertelenedünk, hiányozván bennünk elégséges képesség az egoizmusnak és az altruizmusnak oly összeegyeztetésére*, mint azt Herbert Spencer kívánja. Ismereteink *nem annyira irányadó felleveseink, törekvéseink megszilárdítására, mint inkább asztaltársi élvezetek*, a féltelen mulatságok örömeinek *kiszínezésére, fűszerezésére szolgálnak*. S találkozásainkban legjobban akkor érezzük magunkat, ha korlátlan szabadsággal egyéni, személyi élvezeteinkről, dolgainkról, nem pedig közérdekekről tárgyalunk, mert különben legtöbbször applikálhatlanok, élvezhetlenek vagyunk; s a tanácskozásokon komoly felszólalásainkat megfelelő érzelmek nem fedezik... A mellett nem figyeljük meg, hogy obscén témákat kedvelő beszélgetéseink, mulatozásaink, álhumánus elnézéseink a hibákkal szemben lépcsőfokul, támasztóul szolgálnak a nagyobb nemi visszaéléseknek s

egyéb jelentősebb bűnöknek, a melyekért felelősséggel többször önmagunkat kellene büntetnünk. Mert különben Worms-szal el kell fogadnunk a társadalomnak szerves fel fogását: *«ha az egyén a társadalmat elgondolja, nem ő teremti azt, hanem igazabban a társadalom gondolja magát az egyénben»*. S még sincs elég erőnk belátni, hogy testhez tapadó anyagiaságunkban töméntelen érzelmi élvezetünk sokra becsülése oly dimenzióban terjeszti ezeket hajhászását, hogy megszerzésük végett többen idegen vagyonhoz, tiltott gyümölcshöz nyúlunk s mások becsületének megsértésére vete-mednek. Úgy, hogy bekövetkezik az, a mit Weissenfels «Bildungswirren der Gegenwart» cz. művében kifejez, hogy *a materiális kultúra az ő sok élvezetével a műveltségi ideálnak sok akadályát képezi*. Csakhogy *nem akarjuk megérteni az okszerűséget a materialisztikus gondolkodás, apróbb, de több erkölcsellenes jelenség és az érzékiség oly fokú nyilvánulása közt*, hogy ez az alig serdülő tíz-tizenkétéves leánykák buja megkísértésére és amaz elnézés gyakorlására is vezet, a melylyel alsóbb környezetünk, cselédeink fajtalan viselkedését nézzük...

Azt hiszem, nem kerül nagy megerőltetésbe városunkban ily jelenségekről meggyőződünk. S mindez talán azért, mivel városunkban a bőséges szellemi felvilágosodás az *önfegyelműző erkölcsi érzék és ítélőképesség meglétesztésére, illetőleg vesztegelésére vezetett*? Talán azért, mivel több-kevesebb felületességgel szerzett ismereteinket csak tüntető s kifogyhatatlan üres szókisérettel pazarul tékozló szellemi luxus s egymással szemben szertelenül megnőtt *illogális önértékesítésünk, sőt büszkeségünk kifejtésére*

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZÁJA.

Herfurth József ifjúkora.

— A megboldogult híres kollégiumi professzor naplójegyzetei ifjúkorából. —

Közléteszi Frenyó Lajos. (Folytatás.)

Ki nem fejezhetem azt a benyomást, melyet rám Nürnberg pompázó középkorúsága tett, templomai, házai. Hans Sachs és a magyar származású Dürer (Ajtósi) korában véltem magamat, felkerestem az elsőnek sírját és erről pár szál füvet szedtem. Nürnberg napvilágra hozta, a mi benne szunnyadozott: a gothika különös szeretetét.

Stuttgartban töltöttem a nagypénteket, az éppen nem tavaszias időjárás nagyon illett e naphoz.

Tübingában a Neckarhalde in Anatom, Baur professornál — nem a híres theologus Baur — béreltünk ki én és a jó hetyke Ambrózy lakást. A Burschok és leányok csodálták, ha lóháton Niedernau-fürdőben megjelent, de még jobban, ha utóbbiakkal táncolt. Gavallér gyerek volt, korán halt meg. A harmadik magyar és jó barát Sahr volt, ő a városon kívül, kerti villában lakott; tehette, mert akkor olcsóság volt, minden olcsó s az étel, ital jó is volt. Milyen benyomást tett rám a sváb? Több hétig egészen izoláltan éltünk, ridegeknek találtuk az embereket, de az érdesség lassanként tündezett, míg végre a legrokonszenvesebb szivélyességgé változott a polgári mindkét nemű lakosság, a Burschok és tanárok részéről. «Wir schauen, wen wir wählen», világosítottak fel bennünket később és a mi trifoliumunk megérdemelte azt. Tübingai életem

ifjúságom legszebb gyöngyei közé tartozik. Igaz, nem sokat tanultam a gyönyörű tavasz és nyár folyamán, de annál többet társalogtam néhány család körében és a Rhenanerekkel, mert itten e derék Landmannschafthoz csatlakoztam. Vivat Conventus Rhenanorum, miután a becsületes svájciakat kissé nyerseknak találtam, a Burschenschaftól nem is szólok.

De ott is csak benevolus voltam, úgy tekintetek, mint tiszteletbeli tagot, olyan Goldfuchs voltam. És bevallom, hogy néhány Kuchen-nel, polgárokkal legjobban mulattam, feledhetetlen előttem Fues könyvkereskedőnek és koreszmárosnak gyönyörű leánya, D. Lujza; arczképét, azaz árnyékképét, silhouette-jét most is ereklyeképen őrizem, mását pedig a müncheni Glyptotekban Thorwaldsen vagy Schwanthaler — már nem emlékszem — Vénusában láttam. Midőn 1867-ben másodszer voltam Münchenben, első látogatásom tárgya a Glyptoteka volt, de Vénusomat nem találtam ott, mert nem volt «antik», elvitték valahová, csak a photographiáját bírom; elmondtam azért én is: «Elvitték a szeretőmet, Verje meg az Isten őket». Utóbb hallottam, hogy egy csirizelő cipészhez ment nőül és az fájt; nem jártam utána, csakhogy valóságának ne bizonyuljon s így meglehet, hogy nem is igaz és Lujza nem lett cipészné, hanem talán hajadon maradt, mint én agglégény.

De másokkal is megismerkedtem, így a theologus Baur szellemes leányával — keresztnevét már nem tudom — és a még szellemesebb, de nem szép Wächter Lujzával, az egyetem cancellárjának és a württembergi képviselőház elnökének leányával, annak a Wächternek a leányával, ki több év előtt, mint lipcei híres

jogtanár halt meg s ki hosszú élete végén azt mondta: «Sohasem voltam boldogtalan». Ismertem őt, mert fiával Oszkárval mebarátkoztam, a pünkösdi ünnepeket nálak Stuttgartban töltöttem, de leányával már Tübingában, Bruns tanárnál találkoztam, ki egy ízben magyar dallal felvillanyozott, melyet Pesten, távoli rokonánál, Heckenastnál tanult meg; néhány magyar szót is megértett. Örömm ki emlékeit. Szép világ volt az nekem Tübingában, elfelejtethetetlenek a kirándulások az Áchalmra, Niedernauba és kivált a Lichtensteinra, mely alkalmakkor az említett családokhoz kivülém Robert Mohl is csatlakozott. Mohlnál egy ebéd alatt és után nagyon megeredt a svádánk. Emlékszem, hogy a követutasítás felett folyt a beszéd; én vitattam azt, Mohl ellenezte és én most is helyesnek és még szükségesebbnek tartom, láttára a mai parlamentarismusként gúnyolt képviselői rendszerünk hazugságának: a mamelukok és apostasiáknak korszakában; a maguk, de nem a választók érdekeit képviselik a «stréberek»; «der Topf, der Topf, das Übrige sind Fratzen»

De térjünk vissza Mohlhoz; megnézi az óráját és nevetve felkiált: «No még ez velem nem történt meg, elfecsegtük előadási órát».

Tübingában is tanultam, csakhogy leginkább a jogi és irodalom-művészeti szakban: hallgattam Brunsnál a római institutiókat és colloquáltam is belőlük, a nevezett Robert Mohlnál (a későbbi, 1848-iki Reichsminiszternél és heidelbergi tanárnál) a jogi encyclopaediát, Vischernél (a mint országosan nevezték: Vau Fischer) a festészet történetét és Goethe «Faust»-jának genialis magyarázatát. Faust maga Goethe és a XVIII. század törekvései, talán mondható az emberiség eposza, azért, mint

és biztosítására, nem pedig szerényebb bár, de megfőbb polgártársi erények tűzhelyeinek épségben tartására, a valódi és leereszkedő szeretetből áthatott műveltség gyakorlati bizonyítására, viselkedésünk szabályozására használjuk, kezdve az udvariassági köszönésektől a családi s polgári köteleink gyakorlásáig, köznapi szórakozásainktól hivatalos teendőink pontos teljesítéséig? S ez is talán azért, mivel nincs és nincs elég elhatározásunk nem kirívó gyengéink és hibáink, hanem erényeink útján egymással érintkezni és intim s állandó viszonyokat kötni s önteltségünkben inkább kizárólagosabb kasztszellemeű társaságokba zsugorodunk össze, magunkra olvasván Comte-nek jellemző szavait, hogy «a társadalom manapság morális szempontból nyilván s félreérthetetlenül valóságos anarchiában leledzik?» Csoda-e ha ezen okok következtében ólomlábban járó belső műveltségünk térfoglalása szempontjából is panaszkodhatunk Arany Jánossal:

A világ egy kopott szekér,
Haladna, de nem messze ér?...

Magyar műveltségterjesztő munkálkodásunkban nem mérleljük kellően Széchenyi István eme mondásának értelmét: «a magyar szó még nem magyar érzés». Tévedéseink s csalódásaink közepette deus ex machinaszerűen előkapott panszlávizmus elleni panaszkodásunkban irtózzunk annak beismerésétől, hogy erre a talajt, nagyon is repedésszerűen rétegezett gondolkodásunk közepette, a műveltséget bénító szűk érzésünkkel, az alsó népet megrövidítő erkölcsi szűkkeblőségünkkel, tekintélyünknek hibáink nyomában járó alászállásával készítjük elő. Ön-magunkra, egyéni elveinkre nézve idegenné tesszük saját hazájában az igazságos Mátyás királyunkról azt a tanulságot, hogy ő kiváló tulajdonságaival és nem bűnéivel szállott le köznéphez. Az ellenkező körülményekből kifejlődő hazafiatlanság orvoslása végett önön erkölcsi sülyedésünk meggátlásával népünk elégedetlenségének megszüntetésére nincs férfias elszántságunk annak a fontos — s hivatalos teendőinkben helyet kereső — gyakorlati igazságnak érvényt szerezni, a mit egy tizenhetedik századbeli költőnk okulásunkra ekkép fejez ki:

Nagy ajándék az istentől oly magisztrátus
Az község közt, ki nem olyan, mint seben a vadhús,
Az ki miatt özvegy, árva nem rongált sem bús,
Törvénytelen az, ki senkit nem fojt mint a güzs.

Nemzetiségi vidéken nem és nem érezzük

dráma töredékes és elhibázott, mert ebben megoldásnak, végnek kell lenni. Faust megköthette Mefisztofeleszszel a szerződést, mert tudta, hogy az sohasem állhat be, de a dráma megköveteli a maga jogát, az igazságszolgáltatást. Faust különben igen furcsán vész el és üdvözül, a mi igen komikus. Bár sohase írta volna meg Goethe a Faust második, ködös részét, melyen át tagadhatatlanul csudaszép képek villannak, de annál inkább feltűnik a köd, az érthetetlen talányosság. Azon segíteni, javítani akartak utánzó, folytatói: Lenau és Madách, de szerencsésebbek-e? Madách műve historia szinpadai képekben, de nem tragoedia, nem költői egységes alkotás. Az emberiség nem lehet tárgya a drámának, mert véghetetlen processus, az emberiség sohasem szűnik meg törekedni.

Mohl Recht-staati elve természetesen minden veresfónálként húzódtott végig s kiméletlenül, véresre verte annak ellenit. Vischer, az aestheticának tudományos, hegel-bölcsészeti classicus megalkotójának humortelt előadásai bevezettek engemet különösen a képzőművészet csarnokába; élveztem és megértettem. «Kigúnyolták és eltemették Hegel rendszerét és mégis él és uralkodik aestheticában és történelemben egyaránt. Természetes, hiszen az ellentétek és identitás elve, methodusa mellett szól a józan ész és a tapasztalás; ki tagadhatja, hogy egész életünk az ellentéteknek harca, mely egység után törekszük; az események megértése, az emberiség fejlődése a nélkül lehetetlen. Felfeszítették Krisztust, de ruháin megosztozkodtak; megtagadták őt, de az ő elvei hódították meg a világot. Háládatlan plagiátorok.» Nevezetes, mondhatnám naiv Hasenak ezen bevallása

magunkat eléggé ösztönözöttve beváltani, talpra állítani azt, a Wesselényinek Szózatában — Széchenyivel oly egyezőleg — kifejezett igazságot, hogy: «az idegen nemzetiségeknek beolvasztása csak a civilizáció s értelmi fejlődés lehető magas fokra emelésével szerzett túlsúlyunk s felsőbbségünk által történhetett volna... Nincs nemzetiségünknek ártalmasabb ellensége a betyáros magyarságnál...» Megvallom, a tapasztalat a kellő erkölcsi erőgyűjtés hiányáról fájdalmasan érintheti az embert (engem legalább úgy érint!) városunkban is, hol a felvilágosodás bőségesen bár, de a jobb köz-akarat megteremtésére aránylag csekély egyenértékkel ontja sugarait. S mégis bajaink ellen nem a tényekre szerteágazóbb megfigyelés útján definiált következetes teendőkkel, hanem a régóta fennálló morális mulasztások leplezésére szolgáló jelszavak alatt kapkodó, klikkszerű egyesülésekkel akarunk harcolni százados becsű, polgári erényekkel fegyelmelt közhangulatot teremtő felbuzdulás és szellem nélkül. Am annak a lehetőségnek is kizárásával, hogy értékesebb feladatainkban és alsóbb vágyainkban, komoly dolgainkban és megfontolatlanságunkban az ezekben leledző társaink közt képesek lennénk megoldani a jognak azt a bölcséletibb meghatározását: miképpen lehet egy embernek szabadságát egy más ember szabadságával, miképpen lehet egy törekvés szabadságát egy más törekvés szabadságával meggyezetetni. Az éppen itt létező zűrzavarral, löbbször könnyelműség menő szemhülyságunkkal szabadság- és jogsértést követünk el magyar kultúránk történelmi tanulságaival és eszméivel szemben is, a mennyiben az önállóbb nemzeti problémákból, arányokból apró-cseprősködéssé degradálódó vállalkozásainkban is bizonyítjuk, hogy mult századbeli irodalmunknak közkerkölcsünk javítására, tökéletesítésére kiterjedt sokoldalú törekvés nem és nem tesszük annyira magunkévá, hogy az észrevételek körülményességében, az állhatatosságban és enerzsiában a kisebb vidéki társadalom körében is, azzal legalább párhuzamosan tudnánk haladni... Pedig eme becses irodalmi kútforrásból táplálódó ethikai komolyodásunk nélkül éppúgy nem nyomjuk el a panszlávizmus csírát s nem viszzük előbbre ezen nemzetiségi vidéken is elsősorban erkölcsi jöléttel megoldható hazafias magyarságunkat,

egyháztörténetének előszavában és mégis ez legcsattanósabb argumentum Hegel mellett Hallgattam Baur-nál a protestáns egyházjogot és Zellernél Schleiermacher és Hegel bölcséletét, a mi voltaképpen a prot. dogmatika történelme volt. Oly éles hegelista volt, hogy ugyanaz a mondás járta róla, a mi Strauss Dávidról: «Én fázom tőle». Pedig mi hallgatók felmelegedtünk szavaira; oly praecis és világos előadást nem hallottam soha. Az emberek azt gondolják, hogy a hegelisták mindig csak «Sein» és nicht «Sein», «Werden»-ről és «Was ist, das ist gut»-ról beszélnek, a szegények nyárspolgári jót értettek alatta, pl. jó sült csirkét salátával, pedig már a következő sorban — de minek is azt olvasni — azt mondja, hogy csak az igaz (das Wahre) a jó, az ist csak a való és nem a tűnő. Mondom, Zeller világot derített theologiai meggyőződésére, nem rombolt, de épített, igaz pantheistikus vallást, de ez öntudatos, nem vakhítt volt, megfért benne a szív és az ész. Megkísérlettem Hang történelmi és Fichte bölcséleti előadásait hallgatni, de ki nem birtam. Látni való, hogy Tübingában sokat tanultam, de nem könyvmoly módjára. Szép élet volt az!

Utazgatások német és svájci földön.

De ütött az elválás órája. Lakásunkon ittuk a búcsú-áldomást: veres bort, és két kocsin, környezve több lóhátas Burschtól, teljes Wichsben, ünnepi diákruhában: zsinóros kabát, barett, pikesch, szalag, kard és... élükön kedves barátommal, Wächter Oszkár. A «Bemooster Bursche zieh ich aus» kezdetű nótát énekelve, vonultunk a városon át, természetesen a

mint a hogy kontárkodó felületességünkkel, magvaszakadt gyámolatlan próbálkozásunkkal, szalmatüzünkkel nem teremthetjük meg a magyar ipart sem... Habár közéletünk leginkább a komolyan elhatározó munka kerüléséből szülemlett dekadenciájával szemben nem látjuk a hódítóbb fegyverek alkalmazását s nem tapasztaljuk a gyakorlati életben a férfiasabb küzdést, mégis a beállott politikai fordulatban s a józanabb óhajok terebélyesedésében is bízván, a tömérdék társadalmi hiba orvoslása végett olykor fel-felszólló hang hallatára mondjuk és társas életünkben vállalva terjesztjük Vörösmartynek «Gondolatok a könyvtárban» olvasható gyönyörű szavait:

És mégis, mégis fáradni kell,
Egy újabb szellem kezd felküzdeni,
Egy új irány tör át a lelkeken
A nyers fajokba tisztább érzeményt,
Gyümölcsözőbb eszméket oltani,
Hogy uralkodjék igazság, szeretet...

Dr. Janicssek József

Petróleum-kutatás Magyarországon.*

(A zborói Mártha-akna.)

A Rákócziak omladozó régi várkastélya, Zboró, némán tekint le az alatta elfutó gyönyörű völgybe, a hol szorgos munkáskezdek már hónapok óta egygyétesznek éjjel és napot, hogy a föld méhéből napvilágra hozzák a petróleumot, Magyarországon az elsőt. Kimondhatatlan fontosságú tényező volna ez hazánk gazdasági életében azonfelül, hogy egy csapásra gazdaggá és az ország első iparos-megyéjévé tenné Sárosvármegyét, a hol máig egyetlen ipartelep sincsen.

Zboróról az országhatár felé haladó szemelnyei országút egy mély hajlásánál kell leszállni a kocsirol, ha az aknához akar jutni az ember. Kilátszik az ország-útra magas gulaalakú fatorna. Vagy 800 métert kell még gyalogolni a rozsdaveres talajú szántóföldeken át. Ugyanily mélyen járunk alant a földben a petróleumot kutató fúróval — jegyzi meg a vadászruhás petróleum-mérnök, Dunka László.

Az ország s a külföld legelső geologusai bizton állították, hogy e vidéken már legfőkébb 400 m. mélységből felbukkan a petróleum. Talán két mértföldnyire ide — de már Galicziában — a goricei határban, a hová már legközelebb kiépítik a bártfai vasútvonalat, meg Siary vidékén óriási petróleum-telepek vannak ugyanoly képződményű földben. És nálunk Magyarországon még 830 m. mélységben sem fakadt fel a petróleum. Pedig bizonyos, hogy naftát rejt itt is magában a föld méhe. A mélyből felkerülő, gázokkal teltett

* A „Pesti Hírlap“ aug. 5-iki számából vesszük át ezt a reánk nézve különösen érdekes cikket. Egész Sárosvármegye gazdasági helyzetét áttekintheti a zborói petróleumforrás, ha csakugyan sikere lesz a kutatásnak. Szerk.

Lujzám ablakánál sirt, én pedig könyeztem. Rottenburg felé hajtattunk, hol «Im nächsten Orte kehren wir ein» eléneklése után végbúcsút vettünk én és Ambrózy a jó Kameradoktól örökre. Sohasem láttam utóbb közülök egyet sem. Nem öndicsekvés: igazán népszerűek voltunk; a magyart kedvelté tettük. Talán már harmad- vagy negyedízben mondom, de nem tehetek másként: legszebb napjaimat Tübingában, a svábok közt töltöttem.

Rottenburgtól gyalogúton, az Achalm váron túli erdőn át, hátunkon könnyű Ränzchen-nel (borjúbőrből készült háti-zsák), szívünkben nehéz fájdalommal, késő éjjel Urachba értünk, másnap a csodálatos Blau mentében, de már kocsin Ulmba értünk. Megnéztük új Münsterét, a németek legnagyobb terjedelmű és most már a legmagasabb tornyú templomát, rideg protestáns, fehérre meszelt ürességében. Megtörtént velem, hogy a főtáborból a mellékhatárhoz fordulván, eltévedtem, új, roppant templomban hívén magamat, — hát a Saharában el nem téved a vándor? Fent a toronyban mutatták azt a helyet, hol Miksa «der letzte Ritter» a keskeny párkányzaton sarkon fordulva, cigánykerekereket vetett, bizonyára akkor még nem a gondnyomta vállú solid császár; különben ily cigánytréfát nem csinál. Egy osztrák mérnök-tiszt, mint Landsmannoknak, megmutatta és megmagyarázta az épülő új erősséget.

Augsburgba, a német renaissance ezen fővárosába érve, első utunk a birodalmi Pfalz felé vitt, de megtudván, hogy hitvallásunk bölcsője apró lakásokká törpült, melyekben szabó és suszter forgatja tűjét, méltatlankodva visszafordultunk. Most, mint tudom,

iszap zsíros olaj terjeszt. Miközben baktattunk, nők. «Vele falvai Dunagyarul. Az át, ott nőt így használ. Hogy szakbeli, a és rég kihámal világít, halaknak z — Eze hangoztatja vániában, slavi, galicsehol sem és vidéken. és diluviuban az ant leggyakrab, tőrünk imm Ma már 8 olajvezető feltekad a s mi vezet A mint a petróleum kérdéshez percznyi idős. A fúróöltött a 20 napok alk képeken 830 m fúró, mert a tisztítóka házikó van mez-, közvilágítva udvaron e rákerül a kelt a tor Szinte zepén bak melyből v Ilyen másra csá örült sebes Egy embe sodronyok 830 m m A kov tattak eg 70 kg. sü technikus csőben fű ér, akkor

ez másko a bronz könyvtár Vasú Kis diák összevert Gluek «l idő már mellett Cerberus gyenge irásokka diák s a csakugya hogy fel legalább Hoch-ok levétvén áhíttal óhajtsa Polizeiar venni, so Egy ittam, kit Kezd egyszerű olcsó ár (a magy lakjék és nők! Kö akkor is Hermeia

iszap zsíros tapintatú s ha megüledik, fölötté feketés olaj terjeszkedik.

Miközben a hepe-hupás szántóföldeken keresztül baktattunk, nagy szeretettel mesélt kútjáról a derék mérnök. «Véletlenül» magyar ember volna sajói és szerfalvai Dunka László és — egy szót sem beszél magyarul. Az apja katonatiszt volt. Galicziába helyezték át, ott nősült A fia meg már osztrákba oltott lengyel. Így használ nekünk a közös-hadsereg.

Hogy miből lesz a petróleum? ... Egy ősrégi korszakbeli, a mi fogalmaink szerint rettenetes nagyságú és rég kihalt faunának köszönhető, hogy mi petróleummal világíthatunk. Ezeknek az őskori állatoknak és őshalaknak zsiradék a nafta.

— Ezek a földek itt feltétlenül naptár takarnak, — hangoztatja erős hittel Dunka László. Jártam Pennsylvániában, Kanadában, a Kaukázusban. Ismerem a borslavi, galiczi és romániai összes petróleumföldet, de sehol sem ily erősen petróleumot eláruló a talaj, mint a vidéken. Mindössze 4 m.-nyi mélységű az alluvium és diluvium, ez is rozsdavörös s alatta kezdődik nyomban az antidiuviális réteg, az eocen, a melyben a nafta leggyakrabban fordul elő. Mi itt folyást eocenben fúrunk immár teljes nyolcz hónapja, nov. 25 ikétől kezdve. Ma már 830 méternyi mélységet értünk el. Csak az olajvezető kavicsrétegre kell akadnunk s akkor aztán felfakad a petróleum, mint valami kiapadhatatlan forrás s mi vezethetjük el egyenesen a vasútállomásra.

A mint így beszélgettünk, a bártfai derék dr. Glück, a petróleumügyész is nem kis szakéremmel szót a kérdéshez ütközben, fülünkbe hangzott tized-másodpercnyi időközönként valami sajtáságosan tompa döngés. A fúró működött. Még egy forduló s szemünkbe ötlött a 20 m magas torony, a mint a borslavi rémnapok alkalmával az ottani vérengzéseket bemutató képeken láttuk.

830 m mélységben éppen eocen-agyagban járt a fúró, mert zöldes-szürke olajos agyagot hozott fel előbb a tisztítókanál. A kis telepen kanadai rendszerben épült házikó van, — kettősfalú deszkabódé, belül vastag nemez, közből kátránypapírral bevonva, villamossággal világítva Oldalt kis házikóban a 30 lóerős gőzgép, az udvaron egész halom hosszú és öblös vascső, hogyha rákerül a sor, a földbe ereszkék De legjobban érdekelt a torony belseje.

Szinte üresnek látszik a hatalmas faalkotmány. Közepén bakhoz hasonló vasállvány takarja a nyílást, a melyből vékony, 12 mm.-es csavarra járó rúd jár ki. Ilyen 11—12 m. hosszú rúd vagy hetven van egymásra csavarva s ezt a rúdtömeget rántja ki s üti le örült sebességgel és erővel a dynamóval hajtott gépezet. Egy ember áll a bak mellett s a kiálló rúdra csavart sodronykötelen minden ütésnél fordít egyet s erre 830 m mélységben egyet fordul a fúró.

A kovácműhelyben — ez is van t. i. — megmutattak egy ilyen fúrot. Éppen «hegyezték». Csekély 70 kg. súlyú, vésszalakú tömör acéldarab, a melyet a technikusok excenter-vésőnek hívnak. A míg ugyanis csőben fúr, addig egyenesen jár. De mihelyt a cső alá ér, akkor megfordul, úgy, hogy a cső utána süljed a

mélységben. A fúró felső végére vagy 700 kg. súlyú s 7 méter hosszú tömör vashenger kerül. Természetesen az előle akasztott vékony vasrudak, különösen ha kőanyagban fúrnak, pozdorjává törnének munkaközben, hiszen 30 lóerős gőzgéppel dolgoznak, ha a henger fölé nem akasztanának egy ravaszul megszerkesztett 4—5 m. hosszú ugratót, a mely felfogja az ütődés erejét.

Éjjel-nappal folyik a munka a Mártha-aknában, kanadai fúrószisztéma szerint, csak vasárnap szünetel. Nov. 25-ike óta, nyolcz hónap alatt jutottak 830 méternyire, havonként 100 méterrel jutva lejjebb. Eleintén 10 métert tettek naponként, mostanában már csak hármat s később, az 1000-ik méternél örülni fognak, ha csak egy-egy métert tehetnek is naponként. Nem a talaj mineműsége az akadály. A fúróknak szinte mindegy, követ tör-e össze, vagy agyagot dagaszt-e iszapra. A tisztítás akadályozza a munkát. Ez maga 12 órát vesz igénybe naponként. Ezenkívül a fúró kicserélése a tisztítókanállal s aztán megint a fúró bestülyesztése e 1 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ órát vesz igénybe. Úgy, hogy magára a fúrásra 9 óránál naponként több sohase jut.

Érdekes a fúró kivétele is. A dynamótól hajtott nagy kerékről lekasztják a szíjat s a 3—4 méter magasban levő hatalmas gerenda veszi át szerepét. Aláül egy ember s a mint bal- vagy jobbkezével rándít egyet-egyét a géptől hímált gerendán, a szerint süljed alá a toronyból a négysoros sodronykötél s rántja ki a csőből a fúró tartó rúdtömeget, másik rándításra meg, miután a baknál álló ember hirtelen lecsavarta a 12 méteres vasrudat, felkapja s viszi fel a magasba, mint a a pelyhet. 15 m. magasságban egy kiugrón áll a harmadik ember, a ki a vasrudakat szépen beakgatja egymásután egy szorítóba. Mikor aztán a fúró is felülkerült a nyíláson, leszalad a tisztogató-kanál a mélységbe s felhossa a megdolgozott útban álló anyagot. A 800 méteres csökolosszus pedig alábsüljed megint pár méterrel.

Mindenik csövet a földbesüllesztésekor csavarnettal elválaszthatatlanul ráerősítik a másikra. 146 m. mélységig 10 hüvelyk átmérőjű csövek vannak egymáshoz erősítve. Innen 330 méter mélységig 9 hüvelykes, 700 méterig 7 és innen végig 1000 méterig 6 hüvelykes csöveket illesztnek egymáshoz, a melyek hermetice zárják el az egész acél-csőtömeget, úgy, hogy abba még talajvíz se hatolhat, még alulról se. Persze óriási nyomást gyakorol a csőre a föld. 830 méter mélységben 80 atmoszférára rugott a nyomás. Tehát szó sem lehet ily körülmények között arról, hogy valaha is kikerüljön a földből a drága csőhalmoz.

Zboró vidékén több száz hold kiterjedésű földterületen a budapesti Áldor-czég kapta meg a zárt kutatómáni jogot. 600 méter mélységig méterenként vagy 150 kor.-ba kerül a fúrás. E mélységtől kezdve már 200 kor.-ba kerül átlag minden méter, de ezt már az állam fedezi. 1000 méterig folytatják a fúrást, de kísérletet tesznek az országút közelében is, a hol a geologusok annak a földalatti nyeregnek gerincét sejtik, a melyen rendszeren leginkább lehető fel a nafta.

Éjjel s nappal egyforma kattogással döng a föld s Zboró vára tövében, a hol annyi szép történelmi

emlék kísért. Mintha az édes anyaföld nyögdecselése hallanék, hogy annyi ember s asszony hagyja itt nap-nap után azt a festői szépségű, termékeny vármegyét, melyen még a hegygerinceket is a szántóvető ekevasa hasította fel. De nyögése talán megindítja a teremtő természetet s felbugyog végre a zborói völgyben a naftaforrás, a mely minden édesgető szónál biztosabban tartja vissza e honban a kivándorlás mániákusait.

Bischitz Béla.

HIREK.

— **A kassai főispán megyénkben.** Dr. Rakovszky Endre, Abauj-Tornavármegye és Kassa város főispánja sárosdaróczi birtokára érkezett, a hol a nyár egy részét eltölteni szándékozik.

— **Kinevezés.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Gungl Jenő pécsi pénzügyi számgyakornokot az eperjesi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

— **A tanfelügyelő áthelyezése.** A vallás- és közokt.-ügyi miniszter Matavovszky Béla sárosvármegyei tanfelügyelőt jelenlegi minőségben Zólyomvármegyébe helyezte át.

— **Személyzeti ügyek a Ksod.-nál.** Stettner József hivatalnok Abosról Vychodnára, Szmezsányi Pál fogalmi tiszt pedig Abosról Poprádra helyeztetett át.

— **Eljegyzés.** Havrilla Margitkát eljegyezte dr. Frits Géza, Sóvárt.

— **Búcsúlakoma az állomáson.** Megemlégtünk már, hogy a Ksoderbergi vasút igazgatósága Pap Jenő állomásfőnököt hasonló minőségben Löcsére helyezte. A távozó állomásfőnök tiszteletére a helybeli vasúti tiszték és altisztek szombaton este a vasúti vendéglőben búcsúlakomát rendeztek, melyen a szomszéd állomások kiküldöttei is résztvettek. A vasúti tiszték nevében Dobránszky Endre nagysárosi állomásfőnök búcsúztatta el a távozó főnököt. Beszédében kiemelte Pap Jenő népszerűségét, pontosságát és rendszeretét, melylyel úgy a felebbvalóinak, mint alantasainak rokonszenvét és tiszteletét kiérdemelte. Az altisztek nevében Vida Alajos beszélt. A pohárköszöntőkre az ünneplő állomásfőnök meghatottan válaszolt. A jókedvű társaság a kora reggeli órákig maradt együtt.

— **Lelkigyakorlatok tanítónők számára Eperjesen.** Az Angolkisasszonyok eperjesi «B. Mariae V.» intézetében három napi lelkigyakorlatok tartatnak helybeli és vidéki tanítónők számára. Augusztus 21-ikén este 6 órakor kezdődnek, folytatólag aug. 22., 23., 24-ikén, 25-ikén reggel közös szent áldozással végződnek. Valamint a testi munkában kifáradt erőket a szünidő folyamán pihenés, üdülés és fürdők által iparkodunk helyrehozni: úgy a léleknek is szüksége van üdülés-, felrészülésre és ezt a lelkigyakorlatok eszközlik. Az iskolai évben tanítással elfoglalva nem érnek rá a jó tanítónők; de a szünidő folyamán csak egy kis buzgóság, jóakarattal kell és eleget tehetnek e felhívásnak, mely nem

ez másként van, régi alakját visszanyerte. Kárpótolt a bronzajtajú dóm és a pompás városház, meg a könyvtár az Armenbibliával stb.

Vasúton Münchenbe az Isar-Athénbe döcögöttünk. Kis diákcsofán volt a bemenetem. A még csak deszkából összevert vasúti állomásépületben megtudván, hogy Glück «Iphigeniá»-ját játsszák a színházban, mivel az idő már későre járt, egy müncheni diák kalauzólása mellett mellékutcákon siettünk befelé, de a váncerberus megállított s passzusomat követelte. Ez ügyis gyenge oldalam volt és eddigi büszkeségem volt azt írássokkal be nem mocskolatni. Megtagadtam, és a diák s a lármára kirohant szomszéd civilek biztatására csakugyan nem adtam át; a Cerberus fenyegetéseire, hogy felad a Polizeinál, pedig azt feleltem: «Tessék, legalább megtudom, ér-e valamit a müncheni Polizei». Hoch-ok közt tovább iramodtam és Oberpollinger-nél levétvén Ränzchenemet, a színházba siettem. Szent áhitattal élveztem a gyönyörűség dalművet; az volt óhajtam, édes atyám ez ideálját hallani. Bemenni a Polizeiamtra, bejegyeztetni a passust, arról bizonyítványt venni, sok időbe került volna s én a színházból elkésem.

Egy heti ott-mulatásom alatt mennyit láttam és ittam, kimondhatatlan, hiszen fiatal és egészséges voltam.

Kezdjük a materiállal. Az akkori Oberpollinger egyszerűségében is nagyszerű volt. A vándordiák az olcsó árak miatt többnyire oda szállt. Egy Kopfstück (a magyar régi huszas) elég volt, hogy az ember jól lakjék és igyék. Hát a kecses müncheni öltözött pinczérnök! Köztudomású, hogy Vestáliák, pinczér ott még akkor ismeretlen dolog volt — ez a nem Bacchus di Hermeia papja. Hát a piszkos, de olympi nektárú

Hofbräu és a hordó-asztalú és -székű Franciscaner-Keller! München akkor a megtestesült Schlaraffenland volt és a korcsmában tökéletes egyenjogúság, demokrácia uralkodott, az ember majdnem ingyen élt; nevető arczokat látott mindenütt, csak nem a pitvarkorcsmákban, hol a széket és poharat elfoglalt vendég, ha hátra nézett, éhes, irigy arczot pillantott meg.

Most következnek a szellemi táplálék, a tulajdonképeni Isar-Athén, de arról a Baedeker bőven szól. Csak annyit említek, hogy Vischer előadásai nem természetlen talajra hullottak. A mindennap látogatott Pinakothékában annyira haladtam, hogy írás nélkül is otthonos voltam nemcsak az egyes iskolák, hanem a főfestők felismerésében. Itten nem az olaszok, hanem a németalföldiek az uralkodók és mint örökös dictator, Rubens. A Rembrandt félhomályú és rejtélyes, mondhatnám rémes világítású alkotásait nem értettem, tehát nem tudtam méltányolni, de igen a pajzán humorú Teniersek és a spanyol Murillo Gaminjait. A többi vide Baedeker.

Hát a glyphoteka? Ez volt az első nagy antik szoborgyűjtemény, a mit láttam. Szép a részeg Silén, a niobita torzo, a fagyasztó szépségű Medusa-arc; de legszebb volt a fentemlített modern Venus.

Visszaemlékezéseimben merengtem, midőn hársány rikácsoló, ismeretes hang riasztott fel; oda irányozva lépteimet, látom, hogy Pulszky Ferenc van ott nagybátyjával, Fejérváry Gáborral, meg a bécsi múzeumi custossal: Böhm Dániellel, kik olaszországi műszerző újkorból tértek vissza. «Csodálatos a Glyphoteka, de még csodálatosabb egy eperjesit látni itten. Mint tudom, a t. úr is eperjesi» — ezzel üdvözölt Pulszky.

Mivel vágtam vissza csípősen, már nem tudom, csak arra emlékszem, hogy Fejérváry felkaczagott s mondta: «Recht ist dir geschehen Franz». Azonban hasznát vettem a találkozásnak, mert avatott ciceroneim lettek hárman. Ezentúl más szemmel néztem a plastikai műkincseket.

Az arkádokat is említem, — nem annyira a világraszóló Rottmann freskói miatt, mint inkább az aláirt Lajos király nyögte, rendszeren 7, 8, de sohasem 6 lábás hexamerekből és némileg jobb pentameterekből álló distichonai miatt. Talán már azóta eltűntették onnan. Ezek olyan benyomást tettek az emberre, mint hogyha a legjobb galuskában hajszára akadunk. De hála Istennek, hogy ez utóbbi csak Lajos verseire illik, a többi ott Münchenben kifogástalan, ha kivesszem a Lajos-templom freskó-oltárképét: Cornelius «Utolsó ítélet»-ét. Az a compositio olyan — hogy is mondjam — mint egy katonai Wachtparade és nemcsak reám, mint protestánsra bántó, hogy Luther a bibliával és a sátán előtt térdelő, rimánkodó Goethe a pokolban vannak; Goethe legalább egészen, színről színre, de Luther csak félarczczal kukucska ki egy másik elkárhozott váll mellől, úgy, hogy ez a félbátorság tulajdonképen nagy gyávaság, de általában az egész kép ízetlen. Azt hallottam, hogy Cornelius, mikor erre figyelmeztették, azt mondta: «Ich hab's gewagt». Már bizony Hutten szava nem illett, az eretneket, hála Isten, csak a pokolban égetőnek a szájába. Több, azonban szintén émelegős courage-ja volt, midőn Lajos királyt, az előbb említett versek kontár-szerzőjét, teljes nagyságában az üdvözültek Flankenmann-jává tette.

(Folyt. köv.)

csak saját, hanem a gondjaira, nevelésükre bízott lelkek igaz boldogságát is czélozza. Hozza Isten minél számosabbban őket! Lakást és teljes ellátást naponként 2 koronáért az intézetben kaphatnak. Jelentkezni az intézet főnöknőjénél, legkésőbb augusztus 14-ikéig, kell. Ezt követik *tanítók* számára szintén a három napi lelkigyakorlatok, melyeket ft. *Zaborovszky* Béla esperesplébános rendez az eperjesi Ferencz-rendűek zárdájában. Kezdeté aug. 25-ikén d. u. 6 órakor. Mindkét szentgyakorlatot ft. *Hörl Gyula* Jézus-társasági atya, tanár Kalocsán, tartja. *Angol-kisasszonyok főnöknője.*

— **Halálozások.** Özv. *Lacsó Rezsőné* szül. *Zborovszky Mária* aug. 2-ikén, élete 57-ik évében elhunyt.

Igaz részvétel vettük a szomorú hírt, hogy tahvári és tarkeői *Tahy Ferdinand* augusztus 5-ikén, életének 83-ik évében elhunyt. Temetése augusztus 7-ikén ment végbe nagy részvétel mellett.

— **Értesítés.** A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerületi Kollégium *főgimnáziumában* a beiratások szept. 1., 3. és 4. napjain történek; a tanítás szept. hó 5-ikén kezdődik. A javító, felvételi és magánvizsgálatok augusztus hó 30. és 31-ik napjain folynak le. A tandíj az egész tanévre 40 korona, mely két részletben fizethető: a beiratáskor és február hó 1-jén. Ezenkívül minden tanuló fizet vegyes díjak czímen 13 koronát, illetve az előző beiratkozók 17 kor.-t. A mult iskolai évben 36 tanuló részesült egész-, illetve fél-tandjelengedésben, vallásfelekezeti különbség nélkül. A kollégiumi főgimn. növendékei vallásfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a kollégiumi tápintézet kedvezményeiben. A tápintézet egész évi díja ebédért és vacsoraért 160 kor., csupán ebédért 90 kor. Ezen díjakból elengedésnek is van helye. A főgimn. tápintézetek összege a mult évben 800 korona. Intézeti és más jellegű ösztöndíjat, praemiumot élvezett a mult tanévben 43 tanuló 3135 kor. összegben. Eperjes, 1906. aug. havában.

A főgimnázium igazgatósága

— **Óvoda.** Az eperjesi izr. egyesületi óvodában a tanítás aug. 7-ikén, kedden vette kezdetét.

— **Nekrológ.** Öszinte részvételt vettük az alábbi gyászjelentést: „Özv. *Somogyi Kálmáné* szül. *Tahy Mária* mint gyermek, *Tahy Jenő* mint fivér — úgy a saját, mint a nagyszámú rokonság nevében is — fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett jó atya, páratlan testvér és rokon: tahvári és tarkeői *Tahy Gusztáv*, f. évi augusztus 7-ikén délutáni 11 órakor, életének 93-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemei f. é. aug. 9-ikén d. u. 3 és 1/2 órakor fognak a *Kossuth Lajos-utcai* 32-ik számú gyászszobából az ág. hitv. ev. egyház szertartása szerint a helybeli sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Eperjesen, 1906 augusztus 8-ikán. Áldott legyen emléke!”

— **Egy üdvös intézkedés.** A városi rendőrkapitány rendeletben utasította a bérkocsisokat, hogy akkor, midőn kocsijukon vendégeket szállítanak, a dohányzás-tól tartózkodjanak.

— **Előfizetési felhívás.** Kétszázados távollét után tér meg szeretett hónapja nemzeti történelmünk legnagyobb vezérszereplője: II. Rákóczy Ferencz. Annyi hányatás után hazai földben fog megpihenni. Most, hazajövetele alkalmával hadd elevenítsem fel az eseményeket, a melyek szűkebb hazánkban — Sáros megyében — e szent név jegyében lejátszódtak. Hadd fesse meg a képet gyenge eszemmel, a melyet megyénk akkor — e nagy időkben — mutatott. Fáradhatatlan türelemmel gyűjtöttem adatokat e korhoz. Vármegyénk gazdag levéltára rendkívül sok, érdekesebbnél érdekesebb adatot nyújtott. Különösen ezen körülmény ösztönzött munkám megírására. Munkám főrészt ugyan II. Rákóczy Ferencz kora képezi, de kiterjeszkedem benne megyénk nagy multjára s megyénk történelmében kiváló helyet foglaló vezető-személyekre: a főispánokra, a kik között II. Rákóczy Ferencz is helyet foglal. Munkám címét talán úgy választom meg a leghelyesebben, ha «II. Rákóczy Ferencz és Sárosvármegye» címét adom neki. Terjedelmét 250—300 oldalra tervezem, 30—40 műmelléklettel, illetve képpel gazdagítva. Kétféle kiadásban fog megjelenni: finomabb kivitelű díszkötésben és egyszerű kivitelben. Ára 5, illetve 9 kor. Így, rövid vázlatban megismertette művem, azon kérelemmel fordulok a t. közönséghez, sziveskedjék művem megjelenését szives megrendelésével támogatni s becses megrendelését a gyűjtőív felhasználásával mielőtt megtenni. A munka a *FELVIDÉKI HIRLAP* kiadásában fog megjelenni. *Dvortsák Győző*, Sáros vm. levéltárosa.

— **A Magyar Kárpát-egyesület 33-ik rendes közgyűlése** a tagok nagy részvéte mellett aug. 5-ikén Tátrafüreden folyt le. Az elnöki jelentés beszámolván az egyesület nagyszabású és sokoldalú munkásságáról, bejelenti egyúttal az eperjesi osztály megalakulását s

ennek első nagyszabású ténykedése gyanánt bemutatja a közgyűlésnek Sárosvármegye turista-térképét, mely kézzel kézre járván, nagy tetszésnek örvendett. A tagok száma körülbelül 5000, az évi költségvetés pedig 24.000 koronára rug, minek nagy részét a Magas-Tátra kultiválására fordítják; az állam újabban 5000 koronával támogatja az egyesületet, azonfelül pedig a Poprádi Múzeum kibővítését is lehetővé tette, a mennyiben e célra mult évben 22.000 koronát utalványozott ki. Az elnöki tisztség betöltésénél a szempont volt irányadó, hogy lehetőleg tátravidéki ember kerüljön az egyesület élére; így lett *Salamon Géza*, Szepesvármegye főispánja az elnök. Reméljük és óhajtuk, hogy az új elnök méltó lesz nagy elődjeihez. Az eperjesi osztály *Uhlarik Mátyás* elnök, *Szutorisz Frigyes* ügyvezető elnök, *Bretz Sándor* és neje, továbbá *Liptai Lajos* és neje által volt képviselve. A központi-választmányba az eperjesi tagok közül dr. *Flórián Károly* lett megválasztva.

— **Fényképező amatőrök figyelmébe!** Sötét-kamarát — nem-vásárolóknak is — a legnagyobb készséggel enged át *Cattarino Sándor* fényképezési cikkek és gépek raktára, Eperjes.

— **Tulipán-estély Bártfafürdőn.** Aug. 4-ikén este a bártfai fürdőigazgatóság nagy tulipán-estélyt rendezett *Semsey Boldizsárné* főispánné védnöksége alatt. Az estély nem volt a leglátogatottabb, mert a hirtelen keletkezett felhőszakadás sokakat visszatartott. Az estélyen a «Gésák»-ból adtak elő egy pár jelenetet, a melyekben közreműködött kassai vendégek közül többek között *Péchy Márta* is. Nagy feltűnést keltett énekével és tánczával dr. *Cséry* fürdőorvos leánya, *Stéfi*ke.

— **A ki sokra akarja vinni a közpályán,** — a ki szerepelni óhajt és bő tanulást akar meríteni: az ismerje meg a rómaiak nagy férfainak életét, azok kitűnő példával szolgálnak arra, mennyit szabad, mennyit kell és mit tilos merészlni. Ennek legjobb tanulsága *Julius Caesar* kora, melyet épp most ismert az *Endrei Zalán*-féle «Világ Történelme», melynek füzei folyton ugyanazzal a szép és bő tartalommal jelennek meg most is, mint a munka megindulásakor. A munkából készséggel küld ingyen mutatószámot a «Világ Történelme» kiadóhivatala, VI, Aradi-utca 8.

— **Felhőszakadás Bártfafürdőn.** Augusztus 4-ikén este hatalmas felhőszakadás volt Bártfafürdőn, a melynek következtében rövid idő alatt számos ház pincéje vízben állott. Az óriási szakadó eső megrongálta a II. osztályú fürdőt is, a melyet azonban még a következő napon teljesen helyreállítottak. Több kiskereskedőnek nagy károkat okozott a felhőszakadás.

— **Fényképezési készülékek műkedvelőknek.** Mindazoknak, a kik a fényképezést, e legvonzóbb és mindenki által könnyen megtanulható sport iránt érdeklődnek, ajánljuk az *A. Moll* cégnek (Bécs, Tuchlauben 9) cs. és kir. udv. szállító 1854 óta fennálló fényképezési eszközök, különlegességek áruházát, a melynek képes árjegyzékét kívánatra szívesen küld el bérmentve a cég.

— **Sikerült amatőr-felvételek** előállításához jó minőségű fényképezési szerek szükségeseknek. Gyári áron kaphatók *Cattarino*-nál Eperjesen.

— **Felhívás.** Igen tisztelt Művész urak! Van szerencsém Önöket értesíteni, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr f. évi 44.998. sz. a. elrendelte, hogy az Országos Magyar Képzőművészeti Tanács a vándortárlatoknak a budapesti múcsarnokban együtt lévő anyagát az állami vásárlások szempontjából megtekintse. Kérem tehát az igen tisztelt Művész urakat, hogy a Miniszter úr Ó Nagyméltósága ezen kegyes elhatározását tudomásul venni méltóztassanak. Értésítem továbbá az igen tisztelt Művész urakat, hogy a kiállítandó műtárgyak tűz ellen katalogus szerinti teljes értékűben biztosíthatni fognak. Minthogy azonban a biztosítás ilyenformán tetemes áldozatokat kíván a kiállítás igazgatóságától, tisztelettel kérem, hogy az el nem adható műtárgyak árát a tűz ellen való biztosításra csak a tényleges értékben méltóztassanak bejelenteni. A műtárgyak, mint ezt a Társulat körlevélben és hírlapok útján is közölte, szeptember hó 1-jén este 6 óráig szállítandók be a múcsarnokba. Egy-egy művész úrtól az első kiállításra — Egerbe — legfeljebb három műtárgyat fogunk elfogadhatni, ez azonban nem zárja ki, hogy a jury több műtárgyat is el ne fogadjon, mert — minthogy az időközben megvásárolt hépeket és szobrokat pótolnunk kell — bizonyos tartalékra is van szükségünk. Nagybecsű tudomásukra van szerencsém azt is hozni, hogy a kiállításnak, mint vándortárlatnak ünnepélyes megnyitása Egerben fog lefolyni, és pedig a korábbi megállapodások ellenére nem szeptember 22-ikén, hanem *Apponyi Albert* gróf Ó Nagyméltósága kívánságára, ki a megnyitásra meg fog jelenni, szeptember 20-ikán. Kérem azon Művész urakat, kik a megnyitási ünnepségeken részt óhajtanak venni, hogy ezen elhatározásukat folyó évi szeptember hó 10-ikéig a múcsarnok titkári hivatalánál bejelenteni méltóztassa-

nak, mert azon urak, kik ezen bejelentés nélkül fognak leutazni, a nagy érdeklődés és a nehéz helyi viszonyok miatt nem számíthatnak Eger város közönségének szives vendéglátására. Végül, mint ezt már mult évi december hó 30-ikán is megküldött körlevelemben tettem, ezúttal is kérem az igen tisztelt Művész urakat, hogy műtárgyaik árát lehetőleg mérsékelni méltóztassanak. A hat város és vidékének közönségében a tárlat iránt való érdeklődés és vásárlási kedv már most is nagy s ha az urak ezen kéresemet figyelmükre méltatják semmi kétségem ezen az iránt, hogy a tárlatot mindnyájunk meglegedésére fogjuk bezárni. Miskolcz, 1906. július 28. Hazafiúi üdvözléssel: *Balogh Bertalan*.

— **Talált hulla.** A *Meliorisz*-féle kert alatt mult szombat reggel a folyóból egy hullát fogtak ki. A rendőrség a tetemet *Adamkovics Gábor* 52 éves szabómester személyében agnoszkálta. *Adamkovics* már több nap előtt tűnt el s azóta hasztalan keresték. Öngyilkossá azért lett, mert iszákossága miatt felesége elhagyta. Az öngyilkost hullaszállító-kocsin a halottaskamrába szállították. Orvosrendőri boncolást ejtettek meg rajta.

— **A Ferencz József** keserűviz a gyógykincsek egyik legértékesebb része és évenként sok millió palackban az egész világba szétküldetik. Kérjük határozottan *Ferencz József* keserűvizet, nehogy valamely csekély értékű utánzatot kapjunk.

— **Az anyakönyvi hivatal heti kimutatása.** *Születtek:* *Vertaiy Ilona* r. k., *Bacsó István* r. k., *Sefl Győző* r. k., *Marinyicza Gizella* r. k., *Jakubek István* r. k., *Kovács László* g. k., *Mathia Ilona* r. k., *Licsák Mária* r. k., *Neumann Amália* izr., *Magócsy Emil* g. k., *Spira Francziska* izr., *Szlaninka Imre* r. k., *Feuerlicht Rózsi* izr., *Bányász Jenő* r. k., *Vojtek János* r. k., *Duzsda Gyula* g. k. — *Meghaltak:* *Hanak Jánosné* r. k., 42 éves; *Zsiday Ferencz* ág. h. ev., 47 éves; *Adamkovics Gábor* r. k., 48 éves; *Vojtek András* r. k., 6 éves; *Tahy Ferdinand* ág. h. ev., 83 éves; *Tahy Gusztáv* ág. h. ev., 93 éves; *Marinyicza Gizella* r. k., 1 napos; *Márkus Irén* g. k., 4 éves; *Murkó Marczella* r. k., 16 éves; *Ornyák István* r. k., 48 éves — *Házasságot kötöttek:* *Guttman Jeremiás* izr. és *Weinberger Róza* izr.; *Leukanicz János* g. k. és *Kovaliczky Irén* g. k.; *Matejovszky Venczel* r. k. és *Gajdos Veronika* r. k.; *Gulovics Ernő* g. k. és *Hvozdivics Paula* g. k.; *Fest Zoltán* ág. h. ev. és *Ferdinkó Jolán* r. k.; *Habina János* ág. h. ev. és *Brandt Rozália* r. k. (reverz. az anya részére).

A közönség köréből.

Vettük és közöljük az alábbi sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

Schächter Mózes orosz hírlapíró ügyéből kifolyólag nevémmel kapcsolatban oly sok mendemonda járja be a lapok útján az országot, hogy szükségesnek tartom a tiszta igazság érdekében a való tényállás közlésével az ügyet megvilágítani.

A tény a következő: *Schächter* Mózes bojári (csernovici ker., bukovinai) illetőségű hírlapíró és állítólagos nyelvemester 1905. november 4-ikén Bártfán megszállott. 1906. január 16-ikán írásbeli feljelentés alapján megindított ellene az eljárás s mivel megelhetését kellőképen igazolni nem tudta, mert az általa felmutatott takarékkönyvből, melylyel megelhetését igazolni próbálta, csupán 6 fillér betét volt elhelyezve, s minthogy továbbá orosz forradalmi újságok levelezője volt s azokban orosz és héber nyelven a magyar viszonyokról ellenőrizhetlen cikkekkel közölt s a róla beszerzett bizalmas természetű információk szerint nem annyira munkájából, mint inkább gyengébb természetű koldulásból tartja fenn magát: kellett — az 1903. évi V. t.-cikk 10. §-a és a 90.000—1905. bm. rendelet 23. §-ára hivatkozással — a lakhatási engedélyt tőle megtagadni s egyúttal az ország területének 15 nap alatti elhagyására utasítani.

Schächter ezen előtte kihirdetett ítéletet tudomásul vette s az ellen felebbezést jelentett be, később azonban ezen felebbezést saját intencziójából jegyzőkönyvileg visszavonta, miáltal az ítélet jogerőre emelkedett.

Schächter ezután bejelentette távozását s ennek folytán a rendelet szerint a belügyminisztérium s a RENDŐRI KÖZLÖNY szerkesztősége kiértesítve lettek annakidején.

Július vége felé a fővárosi lapokból tudomást szereztem arról, hogy *Schächter* Budapesten szibériai száműzöttnek játszva ki magát, felolvasásokat rendez; ekkor, kötelességemhez képest, a budapesti főkapitányság figyelmét felhívtam a RENDŐRI KÖZLÖNY 46. számában megjelent kitiltási körözünyre s a fővárosi rendőrség *Schächterrel* szemben a törvény nyílt rendelkezései szerint el is járt.

Megjegyezni kívánom még *Schächter* Mózes jellemrajzában kiegészítéseképpen, hogy mint «besúgó» ajánkozott nálam s hajlandó volt a határszéli rendőrkapitányságnak külföldi hitsorsosai felől értesítéseket szolgáltatni, ha itt megtűrik, és éppen ezen ajánlata által

teljesen elvesz
ez döntött n.
kimondásako

Ez a tény
hazug rágalmak,
mert azért le
rágalmak, ha
látatosabb or
részt eskümből
ből kifolyólag

Kéréséme
késztőségnek
Bártfán,

Felelős
Dr. Raffa

≡ N

Vese
bántal
a c
emész

SA

Művés

Orvosi szak

s egyéb fo

Kapre

Min

és jó l

húnyta

fájdalm

toztak

ték, e

köszön

2363—1906. t

Árverés

Az eperjes
hagyatékának
szemlédő elie
végrehajtási t
kir. jbiróság)
sóbányai 33.
ház- és kertb
és 12. sorszá
névére irt zs
rendelte, és
augusztus 1
megtartandó
alul is el fogt
Árverelmi
készpénzben
Kir. tvszé
Eperjes, 1

teljesen elvesztettem egyénisége iránt a bizalmat és ez döntött nagyon is komolyan megfontolt ítéletem kimondásakor.

Ez a tény és ez a valóság; minden más kommentár hazug rágalom, és nyíltan nézek a közvélemény szemébe, mert azért lettem ideálitva, hogy nehéz feladatokat rágalmak, hazugságok, meghurczoltatások és a leggyalázatosabb orvadáadások közepette is teljesítem, egyrészt eskümhöz híven, másrészt hazafias kötelességemből kifolyólag.

Kérésemet ismételve, maradtam a tekintetes Szerkesztőségnek

Bartfán, 1906. augusztus 6,
őszinte tisztelője Bano Ivan s. k.

Felelős szerkesztő: Dr. Raffay Ferencz. Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

NYILTTÉR.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényénél, a cukros húgyárnál, az emésztési és lélegzési szervek hurutainál

Lithion-forrás SALVATOR

Működés alkorról használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Allandó összetételű.

Első rangu gyógyvíz és diatetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetnyekben vagy húgysavas vesehomok és vesekövek lépződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok s egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésre.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Salvator-forrás igazgatóságánál Eperjesen

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon nagybecsült ismerőseink és jó barátaink, kik Árpád fiunk elhúnyta alkalmából határtalan lecsújtó fájdalomunkban szíves részvételükkel osztottak s fiunkat utolsó útjára elkísérték, ez úton fogadják őszinte, hálás köszönetünket.

Zsarnay Valér és neje

2363-1906. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Székely András és Székely szül. Havrilla Anna végrehajthatóknak Havrilla János. ügyis mint gyám, végrehajtást szenvedő elleni 1000 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. törvényszék (az eperjesi kir. bíróság) területén lévő és Sóbánya községben fekvő, a sóbányai 33. sz. tjkvben foglalt A. 1. sor-, 34. hr., 56. öi. sz. ház- és kertből álló s B. 9. sorsz alatt Havrilla János és B. 11. és 12. sorszám alatt kk. Havrilla Anna és kk. Havrilla Mária nevére irt zsellérségre 874 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1906. évi augusztus hó 30-ikán d. e. 10 órakor Sóbánya községében megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adni.

Árverelmi szándékozók tartoznak bánatpénzül 88 koronát készpénzben a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. tvszék, mint tkvi hatóság.

Eperjes, 1906. április 14.

Urbán Gyula, kir. ítélőtáblai bír.

3649-1906. kig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város tanácsa a kinevezés folytán megüresedett, 2400 kor. évi fizetéssel, 600 kor. lakbérrel és évi 52 ürm.³ tűzifával díjazott városi tanácsnoki s egyúttal árvaszéki ülnöki, esetleg megüresülő más állásra ezennel pályázatot hirdet, és felhívja a pályázni kívánókat, miszerint az életkort és jogvézetteséget igazoló okmányokkal felszerelt és Eperjes szab. kir. városa közönségéhez címzett kérvényeiket f. évi augusztus 28-ik napjáig bezárólag a városi tanácsnál nyújtsák be.

Megjegyeztetik, hogy a felleltmény 1907. évi január 1-jétől fog folyósíttatni.

Kelt Eperjes szab. kir. város tanácsának 1906. évi augusztus 6-ikán tartott üléséből.

Krayzell Aladár s. k., polgármester.

Hoffmann József s. k., főjegyző.

Egyesületek, intézetek figyelmébe!!

Teljesen jókarban lévő, hosszú, hangverseny-

Zongora

400 koronáért eladó.

Bővebbet: dr. Flórián Károlynál, Eperjes, Árok-utca 26.

Lakás Sóváron

— az óvoda mellett —

szeptember 1-jétől kiadó.

Áll: egy szoba-, konyha-, kamara- s mellékhelyiségekből.

Bővebbet ugyanott.

Dobó-Pétermező községben, a héthársi vasúti állomástól 10 percnyire, egy

urasági birtok

megfelelő lakással és gazdasági épületekkel 1907. évi április hó 1-jétől 6 évi időtartamra haszonbérbeadó.

Bővebb felvilágosítással szolgál Dobay Imre, Tarczadobó, u. p. Héthárs.

Egy igen jó

vizsla

50 frtért eladó.

Soltész Sándor, Lipnik-puszta. — p. Kápi.

Kiadó lakások.

Kálvária-út 2. sz. alatt, a volt Floegel-féle kertben épült sarokházban egy 4 szoba, fürdőszoba, veranda, konyha, kamra és a szükséges mellék-helyiségekkel és kis kerthasználattal; továbbá egy 2 szoba, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakások f. é. október hó 1-jétől kiadók.

A lakások teljesen modernül vannak építve, vízvezetékekkel ellátva. Az összes szobákban parket-padló. Az ablakok kítámasztó faredőnyökkel ellátva stb. A lakások külön bejárat-tal, udvarral és padlással rendelkeznek.

Bővebb felvilágosítást nyújt Cattarino S. papírüzlete, Eperjes, Fő-utca 78. sz. a.

Teljesen pótolják a külföldi likőröket Schrank Béla

gőzerőre berendezett likörgyáranak elismert jó gyártmányai Esztergomban.

Legnagyobb versenyképességgel

Képvisele:

Lindner J. Mór, Eperjes.

Különleges gyártmány: Triple Sec „Comme il faut“.

Eladó egy amerikai női-bicykli.

Bővebb értesítést ad Fetzman András, Nagysáros.

lehetővé teszik, hogy a szobák a mázolás alatt is használhatók, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakknak sajátja, elkerültek. E mellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapadló-fénymázt, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték fűdi be a padlót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új padlóra. Teljesen befűdi minden foltot, korábbi mázolást stb.; van azután tiszta fénymáz (színezetlen) új pallókra és parketre, mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famustrát.

Főraktár Eperjesen: BOHRANDT W.-nél. Gölniczbányán: Flachbart Arminnál. Kassán: Binder Samunál. CHRISTOPH FERENCZ, Berlin—Prága.

Elektrotechnikai szakiskola

laboratoriummal és tanműhelylyel.

Technikai tanintézet az egész elektrotechnika és gépépítés számára.

POZSONY, Vallon-utca 14. szám.

Szeptember 3-ikán kezdődnek a beiratások azok számára, kik két tanév alatt gyakorlatilag s elméletileg képzett

elektrotechnikusoknak (gyári hivatalnokoknak stb.)

óhajtják magukat kiképezni.

Előképzettség 3-4 középiskola. ————— Életkor 15-30 év.

Internátussal kapcsolatosan.

A villamosságnak mint hajtó-, illetve világítóerőnek folyton növekvő használatba vétele kell, hogy a t. szülők figyelmét fiainak ezen ép oly szép, mint kilátásteljes életpályára való terelése mellett a fenti tanintézetre különösen fordítsák.

Az igazgatóság ingyen szolgál minden további felvilágosítással, illetve programmal.

Az igazgatóság.

Cook & Johnson

Amerikai szabadalmazott

Tyúkszem-gyűrűi

(tűz- és vízálló)

ma az egyedüli szer, melyek az oly iszonyatos tyúkszem-ajdalmakal azonnal megszüntetik és minden tüskét eltávolítanak!

Ma a világ legjobb szere!

Minden szenvedőnek ajánlható!

1 darab 20 fillér, 6 darab 1 korona.

Kapható Eperjesen:

«A szerencséhez», «Az aransashoz» és «A Szentháromság-hoz» címzett gyógyszertárakban, valamint a monarchia összes gyógyszertáiraiban és droguériáiban.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altest-bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhív, rögzött székrekedés, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer közhívnak, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 1 korona 90 fillér.

Moll-féle gyermek-zsappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-zsappan a bőr gyökere gondozására és a pimaszra úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-zsappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

"Zacherlin"

Sokszorosan utánózza, de soha el nem találva, — hatásosan csupán a
 ••••• Zacherlin segít mindenféle rovar ellen! •••••
 Sohase vásároljunk csomagban, de csak üvegben.

Kapható Eperjesen:

Barts E. gyógyszer., Bein Simon, Bohrandt J. V., Dahlström Károly, Diamant Fülöp,	Duschnitz Ármán, Feldmann Adolf, Fried Simon, Gallsik J. V., Gärtner Ignác	Gidon Kálmán, Glücksman Mór, Holénia Béla, Holländer Samu, Klein Ferenc	Kónya Miklós, Lefkovits Emil, Mikolik István, Molitorisz I. gyógyszer., Neumann B. Özv.,	Schönfeld Izidor, Sváby Ferenc, Troszler Kálmán, Wenzel István.
---	--	---	--	--

— Ezenkívül a vidéken mindenütt vannak raktárak, hol a Zacherlin-falragasz ki van téve. —

Alapított 1869.

KÖSCH ÁRPÁD

Korszerűen s díszesen felszerelt * * * * * Legválasztékosabban berendezett

KÖNYVNYOMDÁJA || PAPIRRAKTÁRA

EPERJESÉN.

Árjegyzékek, számlák, cégkártyák, körlevelek, üzleti jelentések, intézkedések, címkek, vonalozott üzleti könyvek; levelezőlapok, csomagoló- s levélpapírok és borítékok czégnomással. ooo

Pénzintézeteknek: Alapszabályok, értékpapírok, mérleg számlák, üzleti könyvek (színes vonalzással is). Ügyvédek részére: Mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények s szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb.

Díszművek, könyvek, hetilapok, folyóiratok elegáns és pontos előállítás, köz- és magánhivatalok, takarékpénztárak nyomtatványainak szép és csinos kiállítása.

— Különlegesség könyvnyomdai színyomásban!

Egyházi, tanügyi, közigazgatási és más hivatalos nyomtatványok raktára. Oklevelek, isk. értesítők, bizonyítványok s kimutatások nyomtatása. Névjegyek. Bevásárlási árúkönyvek rovatolva.

Eljegyzési és esketési kártyák, meghívók izlések kivitelben, falragaszok részére szükségelt nyomtatványok díszes előállítás. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesíték.

Bármely hírlapra előfizetések közvetítése.

Motorhajtóerő-berendezés. Tömöntöde.

Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával.

Nyomatott Kösch Árpád könyvnyomdátó-intézetében Eperjesen.

XXXI
 B
 Előfizet
 negye
 hirdetés
 Ritka
 elkopato
 koptatot
 zatos ne
 erők je
 akarta y
 elkopott
 ségéről
 veszésne
 az a rés
 különöse
 a test ell
 magát.
 akár a k
 vezetünk
 dunk az
 rülünk a
 nek teme
 Állítás
 mutathat
 működés
 dissonant
 hangzatta
 kat s lap
 sok érde
 dunk. Ki
 nak a ta
 tésekkel
 csak egy
 tossága
 rendezés
 AZ «
 He
 — A megb
 Közvetési
 De m
 édes haza
 volt el, m
 örökre sz
 okvetlenül
 schein né
 állhat a vá
 kocsisa k
 kívül felü
 Az ak
 ban is tür
 a lovak r
 megabrak
 mert déli
 koztam ve
 mindame
 a pénz k
 Utam
 Regge
 Sch midtha
 Csodálat
 téveszteni
 Holénia